

Oslo 02.02.2023

Fundraising Norges innspill til statsbudsjettet for 2024

Frivillig og ideell sektor er en signifikant aktør i norsk økonomi, og står bak nærmere 1/20 av norsk verdiskapning. Det norske innsamlingsmarkedet er estimert til å omfatte omtrent 45 milliarder kroner. Våre medlemmer utgjør omtrent 23 milliarder av disse. Den lønnede andelen av produksjonen utgjør 89.000 årsverk. Bransjen er en vesentlig sysselsetter. Ideell sektor sysselsetter årlig flere årsverk enn for eksempel serveringsbransjen (SSB, 2018).

Virksomhetene i sektoren leverer sentrale bidrag til samfunnet, og bidrar til å oppnå politiske mål. Bransjen er en avgjørende brikke i infrastrukturen for blant annet innovasjon av velferd, sosiale tjenester, folkehelse, inkludering, forskning, beredskap og bærekraft.

Både 2020 og 2021 har vært unntaksår for hele samfunnet, og det gjelder i høyeste grad også frivillige og ideelle organisasjoner. Frivillighetens år 2022 har bydd på helt andre utfordringer knyttet til svekket kjøpekraft, svakere insentiver til å gi og krigen i Ukraina. Fremdeles merker organisasjonene etterdønningene av pandemien før neste krise blir kastet i fanget på dem. Heldigvis er de avgjørende møtene mellom folk igjen lov, men digitaliseringen av sektoren har virkelig fått fart som en konsekvens av pandemien. For å møte dagens og morgendagens utfordringer er det avgjørende å legge til rette for at sektoren kan innovere og stå på egne ben med gode rammevilkår for videre drift.

Om Fundraising Norge

Fundraising Norge arbeider for å sikre forutsigbare rammevilkår slik at ideelle organisasjoner kan skaffe avgjørende uavhengige inntekter for å drive sosial innovasjon og arbeid det offentlige ikke gjør, og private ikke ser noen økonomisk interesse i å gjøre.

Vi representerer 134 organisasjonsmedlemmer- for mange for å nevne alle. Ingen nevnt, ingen glemt, men blant dem noen av de aller største aktørene i ideell sektor. De totale inntektene til våre medlemmer ligger over 24 milliarder i året. De forvalter store verdier som hver dag bidrar til å gjøre verden til et bedre sted. Se vår nettside for mer informasjon om oss:

www.fundraisingnorge.no

[Fullstendig liste over våre medlemmer](#)

Fundraising Norge mener:

1. Skattefradraget for gaver til ideelle må økes

Våre 134 medlemsorganisasjoner har igjennom vår politiske plattform slått fast at insentivordningen til å gi gaver til frivillige og ideelle organisasjoner er det viktigste våre medlemmer ønsker at Fundraising Norge formidler i innspill til statsbudsjettet.

Dette samsvarer med all annen kontakt vi har hatt med medlemmene våre. Organisasjonene forteller at de er bekymret og frustrert. Flere beskriver situasjoner hvor de mottar mindre gaver og at giverne forteller at der hvor fire ulike organisasjoner før fikk tilsvarende 50.000kr så får nå de samme fire tilsvarende 25.000kr. At regjeringen signaliserer et ønske å fjerne denne ordningen som det har vært tverrpolitisk enighet om at fungerer etter intensjonen er for oss uforståelig og bekymringsverdig.

Fundraising Norge vil:

- *Heve skattefradraget for gaver til frivillige og ideelle organisasjoner fra dagens 25.000 kr til 50.000 kr for privatpersoner.*
- *Heve skattefradraget for gaver til frivillige og ideelle organisasjoner gitt av private næringsdrivende til 100.000 kr i året og på sikt økes i tråd med vår politiske plattform.*

Tall fremsatt av skatteetaten viser at i gruppen som benyttet ordningen, og mottok fradrag for beløp mellom 25.000 og 50.000 kr, har syv av ti en årsinntekt under 650.000 kroner. Det er med andre ord helt vanlige folk som gir penger til frivillige og ideelle organisasjoner som nyter godt av ordningen. I 2021 kunne de som ga få inntil 11.000kr i fradrag dersom de ga for 50.000kr. Dette representerer en netto samfunnsøkonomisk gevinst på 39.000kr per gave som oppfyller fradragkvoten. Reduksjonen i skattefradragordningen reduserer derfor også den samfunnsøkonomiske gevinsten med 50% ved at gevinsten av å gi for inntil 25.000kr nå kun er på 19.000kr. Den markante svekkelsen av insentivordningen medfører en netto provenygevinst, men gir et samfunnsøkonomisk tap ved at marginalnytt til konsumentene av velferdsgodene produsert er høyere enn marginalkostnaden til produsentene. Vi mener derfor at denne politikken er feilslått og bør tilbakeføres til 2021 linjen.

Statistikk utarbeidet fra Skatteetaten av en av våre medlemsorganisasjoner, Mercy Ships, illustrer hvordan den samfunnsøkonomiske kostnaden ikke er godt nok analysert før vedtaket tredde i kraft. «*Mener regjeringen tar feil: - Skattefradrag for gaver gir ikke størst fordel for de med høy inntekt*»

<https://www.vl.no/religion/2021/12/27/mener-regjeringen-tar-feil-skattefradrag-for-gaver-gir-ikke-storst-fordel-for-de-med-hoy-inntekt/>

Våre medlemsorganisasjoner samler inn midler til ideelle formål; eksempelvis bekjempelse av sykdom og fattigdom, eller til å fremme dyrevelferd og klimatiltak. Det er *de gode formålene* regjeringen har svekke med en dårligere incentivordning - skattefradraget - ikke «de rike».

Fundraising Norge og regjeringen er enige om at de med god økonomi må bidra mer til å løse de store samfunnsutfordringene inn i fremtiden. Nettopp på grunn av det ber vi om at regjeringen styrker insentivene til å bidra. Skattefradraget på gaver til frivillige og ideelle organisasjoner har vist seg å fungere godt som et insentiv til å øke bidragene fra både private givere og næringslivsaktører til ideell sektor. Skattelettelser for ønsket atferd er et velfungerende og velprøvd prinsipp også fra andre politikkområder, og er god forvaltning av skatte og avgiftspolitik.

Økte inntekter fra gaver finansierer kjerneaktivitetene til de frivillige organisasjonene, og gir økt handlefrihet til å arbeide for organisasjonenes formål. Dette er frie midler som kan brukes til utvikling og innovasjon, eksempelvis for å følge med i den digitale utviklingen i samfunnet, men også til rene formålstjenende aktiviteter.

I en usikker tid med løpende prisvekst og krig i Europa trenger vi mer enn noen gang å stimulere til giverglede for å utløse private midler til de store samfunnsoppdragene vi står overfor. Skattefradraget er ikke en stasbudsjettmessig kostnad, men en måte å sikre økt samfunnsøkonomisk overskudd. Det er en ordning der staten oppfordrer personer og næringsliv til å støtte ideell og frivillig sektor, og dermed et viktig frivillighetspolitisk og demokratiserende virkemiddel.

2. Iverksett regelstyring av momskompensasjonsordningen

Regelstyringen skal sikre midler slik at organisasjonene får tilbake alle de momsutgiftene de har krav på i gjeldende ordning, slik regjeringspartiene har gitt løfter om.

Fundraising Norge støtter Frivillighet Norges innspill fra 2022 om at:

- *Kapittel 315, post 70 tilføres teksten «overslagsbevilgning». Bevilgningen skal dekke kompensasjon på 100% av frivillige organisasjoners momsutgifter i 2024, for organisasjoner med rett på mva-kompensasjon, basert på gjeldende beregningsordning.*

I tillegg ønsker vi å understreke hvor viktig det er at ordningen kommer på plass så raskt som mulig.

- *Vi ber om at det fra og med 2024 legges opp til fortløpende behandling av søknader gjennom ordningen. Vi forutsetter at denne*

satsningen også medfører at momskompensasjonen blir utbetalt tidlig på året slik at det skaper mer forutsigbarhet for driften.

Momskompensasjonsordningen skal kompensere frivillige og ideelle organisasjoner for momskostnader slik at de i større grad likestilles med næringslivsaktører som har momsplikt og dermed kan gjøre fradrag fra inngående merverdiavgift.

Alternativet er en årlig kamp for fullfinansiering. Dette vil hemme formålsarbeidet og det er hverken regjeringen eller organisasjonslivet tjent med. Regelstyring kan dessuten sikre at kompensasjonen kan skje løpende og uten forsinkelser når organisasjonene har behov for det.

3. Opprett et bransjeprogram for digitalisering

Tverrsektoriell problematikk som støtte til innovasjon og investeringsmidler til digitalisering bevilges til offentlig sektor i stort monn, uten at frivillig sektor tilgodeses det samme.

Erfaringene gjort under korona-pandemien beviser frivillige og ideelle organisasjoners evne til å snu driften og tilbudene sine rundt i en krise. I likhet med resten av samfunnet ble digitale løsninger raskt tatt i bruk på nye områder, fra medlemsmøter via sosiale tjenester til innsamlingsaksjoner. Likevel har frivillige og ideelle organisasjoner relativt liten investeringsevne i digitale løsninger. Innsamlede midler skal i størst mulig grad brukes til formål for å holde administrasjonsprosenten lav, og offentlige tilskudd har på samme måte ofte klare begrensninger på hvilke prosjekter som skal finansieres. Hele frivilligheten må pålegges å rapportere på administrasjonsprosent, ikke bare de ideelle.

Både Fundraising Norge og Abelia (foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO) har foreslått en moderat ramme for et slikt "bransjeprogram" på 10 millioner kroner over kap. 315. Dette må omfatte midler til investering i IKT-systemer, til innovasjon i nye digitale løsninger og tjenester, og til tiltak for kompetanseheving blant brukerne av tjenestene.

I likhet med Abelia ber Fundraising Norge om:

- *At det opprettes et permanent bransjeprogram for digitalisering for frivillige og ideelle virksomheter, som omfatter midler til investering i IKT-systemer, til innovasjon i nye digitale løsninger og tjenester, og til tiltak for kompetanseheving blant brukerne av tjenestene.*

- *Programmet foreslås i første omgang å ha et omfang på 10 millioner kroner. Behovet er vesentlig større, men med en ordning på plass kan rammen justeres i framtidige satsinger med bakgrunn i erfaring fra søknadsmengden.*

Dette forslaget ligger strengt tatt ikke i rammen for kulturbudsjettet. Vi har observert at Kommunal- og distriktsdepartementet legger til rette for innovasjon i offentlig sektor. I Kulturdepartementet snakkes det om innovasjon, men det følges ikke opp med midler over statsbudsjettet. Vi ber kulturdepartementet i samråd med de andre departementene om å inkludere midler til innovasjon i statsbudsjettet for 2024.

4. Opprett et innovasjonsfond for ideell sektor

Samtidig som frivillige og ideelle organisasjoner har omstilt mye av sin virksomhet, har de tapt inntekter, spesielt knyttet til tradisjonell fundraising og ekstern finansiering som er en viktig inntektskilde for mange. Mange organisasjoner har fått reduserte inntekter til aktivitet for sosiale tiltak og bærekraft i mange år framover.

Organisasjonenes inntekter er i stor grad bundet opp til bestemte formål, ofte definert gjennom offentlige myndigheters støtteordninger eller private gaveformål. Organisasjonene har stor innovasjonsevne, men i mange tilfeller liten grad av kapitalreserver eller aktivitetsresultat som gjør det mulig å investere i nye løsninger. På bakgrunn av dette risikerer sektoren å bli utdatert og fungere mindre effektivt.

NOU 2020:13 omtalte et slikt fond, uten å ta stilling til det.

Fundraising Norge ber om:

• At det utredes et innovasjonsfond for ideell sektor, med sikte på etablering i løpet av stortingsperioden.

5. Legg til rette for forenkling av søknader og rapportering

Stortingsmelding 10 (2018-2019) skisserte et arbeid med forenklingsreform for ideell og frivillig sektor. Dette arbeidet er videreført og har resultert i tilskudd.no. Den nye statlige portalen for å finne tilskuddsordninger til sektoren må berømmes og er et betydelig forenkling ledd i søknadsarbeidet. Det som gjenstår, er å samordne søknader og rapportering igjennom denne portalen. Fundraising Norge mener:

• Tilskudd.no må videreutvikles med det overordnende målet at alle tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner (sivil sektor) kan søkes på og rapporteres på igjennom portalen. Dette er i tråd om vårt mål om «en gang, ett sted».

Målet med en ny portal for statlige tilskuddsordninger må være at man skal kunne søke og rapportere ett sted, og at dataene for søknader skal kunne

gjenbrukes. Revisors attestasjon av søknader må kunne samles i en attestasjon per organisasjon i stedet for hvert prosjekt.

Samtidig er det viktig at forenklingen ikke bare gjelder strømlinjeforming av søknader, men også rapportering og kommunikasjon på tvers av departementer, direktorater og andre offentlige organer som krever avrapportering. Ulike offentlige etater må ha kunnskap på tvers av forvaltningen, og ha samme krav til rapportering. Det gir en mer effektiv og målrettet frivillig og ideell sektor. Dette er et langsiktig arbeid som krever en kulturendring i offentlig sektor og må ses i sammenheng om flere forslag til forenklingsråd og annet forenklingsarbeid som pågår i samarbeid mellom sektorene.